

Súd: Okresný súd Bratislava III
Spisová značka: 21Cpr/21/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1321204791
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beata Farkašová
ECLI: ECLI:SK:OSBA3:2022:1321204791.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava III v konaní pred sudkyňou JUDr. Beatou Farkašovou v právnej veci žalobcu : O. časť N. - F., L.: XX XXX XXX, S. 8, N., zast. Advokátska kancelária ŠROBÁR, s.r.o., Laurinská 12/2012, Bratislava, proti žalovaným: 1. O. F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. 1, Bratislava, zast. BURDA LEGAL s.r.o., Rudnícka 8, Bratislava, 2. R. škola s materskou školou S. XXX N. - Rusovce, L.: XX XXX XXX, S. XXX, N., zast. Mgr. Nikolou Rymarenkovou, advokátkou, Tajovského 1, Bratislava, o určenie neplatnosti právneho úkonu, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu v celom rozsahu zamieťa.

II. Súd priznáva žalovaným 1,2 voči žalobcovi náhradu trov konania v pomere úspechu 100%, o výške ktorej bude rozhodnuté tunajším súdom po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 13.08.2021 domáhal určenia neplatnosti Pracovnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným 1 a žalovaným 2 dňa 14.07.2016, ktorej žalobný návrh zmenil (rozšíril) podaním doručeným súdu dňa 08.11.2022 (ktorej zmenu súd pripustil na pojednávaní dňa 15.11.2022) domáhal :

a/ určenia neplatnosti pracovnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným 1 a žalovaným 2 zo dňa 14.07.2021, ktorú uzavreli žalovaný 1 ako zamestnanec a žalovaný 2 ako zamestnávateľ na dobu neurčitú s dohodnutým druhom práce žalovaného 1 : učiteľ pre nižšie sekundárne vzdelávanie ZŠ a MŠ podľa katalógu pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme : pedagogický zamestnanec k.č. 17.09.05.

b/ určenia, že žalovaný 1 nie je zamestnancom žalovaného 2 a žalovaný 2 nie je zamestnávateľom žalovaného 1 na základe pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021, ktorú uzavreli žalovaný 1 ako zamestnanec a žalovaný 2 ako zamestnávateľ na dobu neurčitú s dohodnutým druhom práce žalovaného 1 : učiteľ pre nižšie sekundárne vzdelávanie ZŠ a MŠ podľa katalógu pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme : pedagogický zamestnanec k.č. 17.09.05.

Žalobca skutkovo žalobu odôvodnil tým, že žalobca je zriaďovateľom žalovaného 2 a žalovaný 1 vykonával ako vedúci zamestnanec funkciu riaditeľa žalovaného 2 v čase od 01.08.2016 do 31.07.2021. Žalobca súčasne s vymenovaním žalovaného 1 do funkcie riaditeľa dohodol so žalovaným 1 na dobu funkčného obdobia podmienky podľa § 7 ods. 3, § 42 a § 43 Zákonníka práce (ďalej len „ZP“) v Pracovnej zmluve zo dňa 29.07.2016. Pracovný pomer žalovaného 1 skončil uplynutím funkčného obdobia dňa 31.07.2021, žalobca nemal a nemá záujem na uzavretí ďalšej pracovnej zmluvy so žalovaným 1. Žalobca 1 sa zúčastnil výberového konania na obsadenie miesta riaditeľa žalovaného, Rada školy v zmysle § 4 ods. 4 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niekt. zákonov na základe výsledkov výberového konania navrhla na obsadenie miesta riaditeľa žalovaného. Žalobca ako zriaďovateľ žalovaného 2 v zmysle § 3 ods. 11 zákona č. 596/2003 Z.z.

prostredníctvom starostky žalobcu v zákonnej lehote podľa § 3 ods. 2 zákona č. 596/2003 Z.z. oznámil písomnosťou č. MÚ/R-2193/2021/He zo dňa 08.07.2021 Rade školy svoj nesúhlas so žalovaným 1 ako navrhnutým kandidátom na riaditeľa. Dňa 11.08.2021 bola žalobcovi doručená písomnosť od žalovaného 2 č.j. 402/2021/I zo dňa 11.08.2021, ktorou žalovaný 2 oznámil žalobcovi ako zriaďovateľovi, že bola nájdená pracovná zmluva žalovaného 1 na pozíciu učiteľa- pracovný pomer na 50%, ktorý uzavrela v mene žalovaného 2 dňa 14.07.2021 t.č. zástupkyňa Mgr. Krišpínská. Žalovaný 1 sa dňom 01.08.2021 prijal do pracovného pomeru so žalovaným 2 ako jeho zamestnanec na dobu neurčitú. Žalovaný bol prijatý do pracovného pomeru ako učiteľ pre nižšie sekundárne vzdelávanie, podľa katalógu pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme : pedagogický zamestnanec k.č. 17.09.05.

Zriaďovateľom žalovaného 2 je žalobca, žalovaný 1 pôsobil v čase do 31.07.2021 ako štatutárny orgán žalovaného 2, právne úkony vo vzťahu k jeho osobe mohol robiť výlučne žalobca. Akýkoľvek iný postup je postupom contra legem spôsobujúci neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Zákonník práce v § 17 upravuje osobitne neplatnosť právneho úkonu, jedná sa o špecifickú právnu úpravu, pod ktorú nie je možné subsumovať absolútnu neplatnosť právneho úkonu - Listiny zo dňa 14.07.2021 označenej ako pracovná zmluva. Dôvodom, že Pracovná zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom je to, že tento právny úkon v mene žalovaného 2 neuzavrel so žalovaným 1, ktorý toho času bol štatutárnym orgánom žalovaného 2, žalobca, ale zamestnanec žalovaného 2, čo je v rozpore s § 4 zákona č. 596/2003 Z.z.

Pasívnu vecnú legitímáciu žalovaných 1,2 preukazoval žalobca poukazom na označenie oboch ako účastníkov absolútne neplatného právneho úkonu - listiny Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021.

Naliehavý právny záujem preukazoval žalobca tým, že je zriaďovateľom žalovaného 2 a nemá inú možnosť ako prostredníctvom určovacej žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP zabezpečiť, aby v budúcnosti žalovaní 1,2 nepovažovali Pracovnú zmluvu zo dňa 14.07.2021 za platnú a účinnú napriek jej zjavnému rozporu so zákonom. Žalobca nie uje oprávnený s výnimkou právnych úkonov voči riaditeľovi vykonávať právne a iné úkony žalovaného 2 a ostatných zamestnancov. Žalobca nemá inú možnosť, ako predísť situácii, aby v budúcnosti nedošlo k plneniu práv a povinností na základe absolútne neplatného právneho úkonu medzi žalovanými 1 a 2. Žalovaný 1 nemá žiadne nároky ako zamestnanec v čase od 01.08.2021, žalovaný 2 nakladá so zvereným majetkom žalobcu, je prijímateľom finančných prostriedkov z rozpočtu žalobcu.

2. Žalobca na preukázanie dôvodnosti žaloby pripojil k žalobe listinné doklady: Pracovné zmluvy uzavreté medzi žalovanými 1 a 2 zo dňa 29.07.2016 a zo dňa 14.07.2021, list žalobcu č. MÚ/R- 2193/2021/He zo dňa 08.07.2021 adresovaný Rade školy pri ZŠ a MŠ S. XXX, N.-F., list adresovaný žalovaným 2 žalobcovi č. 402/2021/I zo dňa 11.08.2021.

3. Žalovaní 1,2 zhodnými obsahovými vyjadreniami k žalobe uviedli, že žalovaný 1 ako zamestnanec a žalovaný 2 ako zamestnávateľ v zastúpení povereným zamestnancom O.. U. G., zástupkyňou riaditeľa ZŠ a MŠ za účelom založenia pracovného pomeru v pracovnej pozícii učiteľ pre nižšie sekundárne vzdelávanie ZŠ a MŠ na čiastočný úväzok uzatvorili dňa 14.07.2021 Pracovnú zmluvu s cieľom zabezpečiť riadny chod výučby u žalovaného v šk. roku 2021/2022. Žalovaní 1,2 so žalobou nesúhlasili, túto žiadali zamietnuť z dôvodu :

a/ jej procesnej neprípustnosti podľa § 137 písm. c/ CSP, keďže žalobný petit, ktorým sa žalobca domáhal určenia neplatnosti Pracovnej zmluvy uzavretej dňa 14.07.2021 medzi žalovaným 1 a žalovaným 2, nepredstavuje určovaciú žalobu podľa § 137 písm. c/ CSP o určenie, či tu právo je alebo nie je. Ide o určenie neplatnosti právneho úkonu, ktoré však CSP ako typ určovacej žaloby nepozná. Pokiaľ to nevyplýva z osobitného predpisu (najmä z hmotného práva), nie je možné sa domáhať určenia právnej skutočnosti, napr. že právny úkon je neplatný.

Nakoľko žalobca zmätočne označuje ako žalobu podanú podľa § 137 písm. c) CSP, pretože formulácia žalobného petitu tomuto nezodpovedá. Predmetom konania je určenie platnosti právneho úkonu, čo je právnou skutočnosťou, ktoré určenie právna úprava účinná od 01.07.2016 v § 137 písm. c) CSP takýto procesný postup neprípúšťa. Podľa § 137 písm. d) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu, pričom zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy.

b/ nedostatku naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe,

c/ nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu tým, že žalobca v žalobe uvádzal, že !nemal a nemá žiaden záujem na uzavretí ďalšej pracovnej zmluvy so žalovaným 1. Žalobca si ale nesprávne zamieňa svoj status zriaďovateľa žalovaného 2 v zmysle zákona č. 596/2003 Z.z. so statusom zamestnávateľa vo vzťahu k zamestnancom žalovaného 2. Nezáujem žalobcu na uzavretí ďalšej pracovnej zmluvy so

žalovaným 1 nemá pre posúdenie otázky (ne)platnosti právneho úkonu žiadnu právnu relevanciu a nezakladá ani aktívnu vecnú legitimáciu na podanie určovacej žaloby.

4. Žalobca totožnými obsahovými podaniami k vyjadreniu žalovaných 1,2 uviedol, že:

a/ podľa neho je predmetná žaloba procesne podľa § 137 písm. c/ CSP prípustná. S poukazom na § 1 ods. 4 ZP je zrejmé, že ustanovenia OZ sa nepoužijú výlučne na prípad, ak ZP ustanovuje inak. Preto je nevyhnutné akceptovať uvádzané dôvody v OZ všeobecnej neplatnosti právneho úkonu, ako aj dôvody § 39 OZ. V prípade listiny Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 sa jedná o absolútne neplatný právny úkon z dôvodu, že tento v mene žalovaného 2 neuzavrel so žalovaným 1 subjekt, ktorý toho času bol štatutárnym orgánom žalovaného 2, t.j. žalobca, ale zamestnanec žalovaného 2, čo je v rozpore s § 4 zákona o výkone práce vo verejnom záujme. Žalobca poukázal na skutočnosť, že listom zo dňa 11.08.2021 práve žalovaný 2 upovedomil žalobcu o existencii Pracovnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými 1 a 2 zo dňa 14.07.2021, ktorú sám žalovaný 2 považoval za neplatnú. Žalovaný 2 vo svojom vyjadrení uviedol, že cieľom uzavretia Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 bolo zabezpečiť riadny chod výučby u žalovaného 2 v šk. roku 2021/2022, čo však nič nemení na skutočnosti, že Pracovná zmluva zo dňa 14.07.2021 je absolútne neplatná a za zabezpečenie šk. roku je ex lege v zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 596/2003 Z.z. zodpovedný riaditeľ. Žalovaný 1 bol riaditeľom žalovaného 2 v čase do 31.08.2021, ďalšie funkčné obdobie žalovaného 1 začalo plynúť od 01.10.2021, žalovaný 1 teda mal nepochybne možnosť a aj povinnosť vykonávať činnosti riaditeľa, za ktoré bol zodpovedný do 31.07.2021. Po tomto období a skončení funkčného obdobia žalovaného 1 žalobca ako zriaďovateľ poveril riadením žalovaného 2 PhDr. PaedDr. O. N. od 03.08.2021 do 18.08.2021 a následne od 19.08.2021 do 30.09.2021 prof. PhDr. H. C., PhD..

b/ žalobca preukázal svoj naliehavý právny záujem na určovacej žalobe podľa § 137 písm. c/ CSP z totožných dôvodov ako uvádzal v žalobe pod bodom 1c/ odôvodnenia tejto žaloby.

c/ K tvrdeniam žalovaných 1,2 o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu tento uviedol, že vyjadrenia žalovaných vôbec nereflektujú na objektívnu skutočnosť, že žalovaný 1 vykonával ako vedúci zamestnanec funkciu riaditeľa žalovaného 2 v čase od 01.08.2016 do 31.07.2021 a následne od 01.10.2021 doteraz. V zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme veta prvá, právne úkony za zamestnávateľa voči zamestnancovi, ktorý je štatutárnym orgánom, robí orgán, ktorý ho vymenoval alebo zvolil. Zriaďovateľom žalovaného 2 je žalobca, žalovaný 1 v čase podpísania Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 pôsobil ako štatutárny orgán žalovaného 2 a právne úkony vo vzťahu k jeho osobe mohol uskutočňovať výlučne žalobca. Žalovaný 1 bol dňa 14.07.2021 zamestnancom - riaditeľom, ktorý bol štatutárnym orgánom a žiadna právna norma verejného práva nezmočňuje inú osobu ako zriaďovateľa k uskutočneniu právneho úkonu so žalovaným 1 ako zamestnancom. Zamestnankyňa žalovaného 2 Mgr. U. nebola oprávnená v mene žalovaného 2 uzavrieť so žalovaným 1 Pracovnú zmluvu dňa 14.07.2021.

d/ Súčasne postavenie žalovaného 1, ktorý koná ako štatutárny zástupca žalovaného 2, umožňuje obom žalovaným účelovo koordinovať svoje vyjadrenia výlučne v prospech žalovaného 1 v rozpore so záujmami žalovaného 2, pričom to bol práve žalovaný 2, ktorý upozornil žalobcu listom zo dňa 11.08.2021 na existenciu listiny - Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021, ktorý list bol doručený žalobcovi v čase, keď žalovaný 1 nevykonával funkciu riaditeľa žalovaného 2.

5. Žalovaný 1 k vyjadreniu žalobcu uviedol, že :

a/ žalobca vo svojej žalobe ani vyjadreniach neodôvodnil procesnú prípustnosť žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP. Zámerom zákonodarcu v § 137 písm. c/ CSP bolo pripustiť len žaloby o určenie práva, teda napr. vlastnícke žaloby k veci, ale nie k právnej skutočnosti, napr. k neplatnosti zmluvy. Žaloby o určenie právnej skutočnosti sú prípustné len vtedy, ak ich pripúšťa osobitný predpis, čo potvrdzuje aj uznesenie NS SR č. 9Cdo/7/2021 :“právnou otázkou nastolenú dovolateľom - žaloba o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy ako žaloba o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. c/ CSP nevyplýva zo žiadneho osobitného predpisu, a preto nie je jej možné od účinnosti CSP vyhovieť, možno pokladať za vyriešenú uzneseniami NS SR sp. zn. 6Cdo 15/2017, 6Cdo 30/2018, 5Obo 12/2018, 4Cdo 17/2019“. S prihliadnutím na § 137 písm. c/ CSP podľa žalovaného 1, žalobný petit o určenie neplatnosti Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 nepredstavuje určovaciu žalobu v zmysle § 137 písm. c/ CSP o určenie, či tu právo je alebo nie je. Ide totiž o určenie neplatnosti právneho úkonu, ktoré však CSP ako typ určovacej žaloby nepozná.

b/ K nedostatku naliehavého právneho záujmu žalovaný 1 uviedol, že procesné spoločenstvo žalovaného 1 a žalovaného 2 bolo založené podaním žaloby zo strany žalobcu a z takto založeného

procesného spoločenstva nemožno vyvodzovať existenciu naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c/ CSP.

c/ K nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu žalovaný 1 uviedol, že žalobca si nesprávne zamieňa svoj status zriaďovateľa žalovaného 2 v zmysle zákona č. 596/2003 Z.z. so statusom zamestnávateľa vo vzťahu k zamestnancom žalovaného 2. Dňa 13.08.2021 nevykonával žalovaný 1 funkciu riaditeľa žalovaného 2 ako vedúci zamestnanec, žalovaného 2 riadil a za zamestnávateľa vo vzťahu k zamestnancom žalovaného 2 od 03.08.2021 vrátane dňa 13.08.2021 vystupoval na základe poverenia žalobcu PhDr. PaedDr. Martin Bodis, PhD., čo tvrdí i žalobca. Preto na podanie žaloby 13.08.2021 ak by táto aj bola procesne prípustná, by aktívne vecne legitimovaným bol žalovaný 2 ako zamestnávateľ zastúpený PhDr. PaedDr. Bodisom, PhD..

6. Súd pojednával a rozhodol na pojednávaní dňa 15.11.2022 za účasti právnych zástupcov sporových strán, oboznámil sa s listinnými dokladmi špecifikovanými v bode 2 odôvodnenia tohto rozsudku, pričom zistil nasledovný skutkový stav:

7. Z vyjadrenia právneho zástupcu žalobcu súd zistil, jedinou oprávnenou osobou uzavrieť pracovnú zmluvu s osobou žalovaného 1 bol starosta žalobcu v súlade s § 3 ods. 11 zákona č. 596/2003 Z.z.. Spornú pracovnú zmluvu zo dňa 14.07.2021 podpísala v mene žalovaného 2 osoba bez oprávnenia. K námietke neprípustnosti žaloby právny zástupca žalobcu poukázal na rozšírenie a zmenu žalobného návrhu o petit špecifikovaný pod bodom 1 b/ odôvodnenia rozsudku, ktorým sa žalobca domáha určenia, či tu právo je alebo nie je. Naliehavý právny záujem na určovacích petitoch preukazoval žalobca § 6 zákona č. 596/2003 Z.z. tým, že žalobca je zriaďovateľom žalovaného 2.

8. Právny zástupca žalovaného 1 žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť, a to aj v časti pripustenej zmeny žalobného petitu.

9. Právny zástupca žalovaného 2 žiadal taktiež žalobu v celom rozsahu zamietnuť, a to aj v časti pripustenej zmeny žalobného petitu. Pri 1. petite pokiaľ ide o bližšiu špecifikáciu pôvodného petitu, v tejto časti je opätovne žaloba neprípustná, nakoľko domáhať sa určenia neplatnosti právneho úkonu je v zásade možné len podľa § 137 písm. c/ CSP, kedy takéto určenie musí vyplývať z osobitného predpisu. Vo vzťahu k 2. petitu právny zástupca žalovaného 2 poukázal na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, nakoľko žalobca, ako sám uviedol v žalobe, vykonáva úkony voči štatutárnemu orgánu žalovaného 2, avšak pracovnú zmluvu zo dňa 14.07.2021 uzatváral žalovaný 1 v pozícii zamestnanca a nie štatutárneho orgánu. Žalobca nepreukázal žiadnym spôsobom naliehavý právny záujem a tento ani nie je daný.

10. Z Pracovnej zmluvy zo dňa 29.07.2016 súd zistil, že žalovaný 2 ako zamestnávateľ v zastúpení W., starostu žalobcu a štatutár zriaďovateľa R. uzavrel so žalovaným ako zamestnancom Pracovnú zmluvu na dobu určitú do 31.07.2021, na základe ktorej bol žalovaný 1 prijatý do pracovného pomeru od 01.08.2016 ako riaditeľ R.

11. Z Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 súd zistil, že žalovaný 2 ako zamestnávateľ v zastúpení zástupkyne riaditeľa R. uzavrel so žalovaným 1 ako zamestnancom Pracovnú zmluvu na dobu neurčitú, na základe ktorej bol žalovaný 1 prijatý do pracovného pomeru dňom 01.08.2021 u žalovaného 2 s dohodnutým druhom práce : učiteľ pre nižšie sekundárne vzdelávanie R., podľa katalógu pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme : pedagogický zamestnanec k č. 17.09.05. na 50% úväzok.

12. Z listu žalobcu zo dňa 08.07.2021 adresovaného F. súd zistil, že žalobca ako reakciu na doručený návrh Rady školy dňa 08.06.2021 na vymenovanie kandidáta do funkcie riaditeľa na základe výsledkov výberového konania v zmysle § 24 ods. 5 písm. b/ zákona o štátnej správe v školstve - žalovaného 1 ako vtedajšieho riaditeľa R., žalobca ako zriaďovateľ R. oznámil Rade školy pri R. v zmysle § 3 ods. 11 zákona o štátnej správe v školstve prostredníctvom starostky O. svoj nesúhlas s navrhnutým kandidátom na riaditeľa R., a to žalovaného 1.

13. Listom zo dňa 11.08.2021 informoval žalovaný 2 v zastúpení PhDr. PaedDr. O. PhD., povereným riadením školy, žalobcu, že žalovaný 2 našiel pracovnú zmluvu so žalovaným 1 na pracovnú pozíciu učiteľa - pracovný pomer na 50%, ktorý so žalovaným 1 uzavrela dňa 14.07.2021 v tom čase zástupkyňa riaditeľa žalovaného 2 Mgr. G.. Prílohou listu bola predmetná Pracovná zmluva zo dňa 14.07.2021.

14. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 137 písm. d) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 3 ods. 1 Zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, riaditeľa vymenúva na dobu funkčného obdobia a odvoláva zriaďovateľ školy alebo zriaďovateľ školského zariadenia (ďalej len zriaďovateľ“).

Podľa § 3 ods. 11 Zákona č. 596/2003 Z.z., vo veci vymenúvania a odvolávania riaditeľa školy alebo riaditeľa školského zariadenia, ktorého zriaďovateľom je orgán podľa § 2 ods. 1 písm. b/ až d/, vystupuje za zriaďovateľa starosta obce, predseda samosprávneho kraja alebo riaditeľ regionálneho úradu. Na vymenúvanie a odvolávanie riaditeľa sa nevzťahuje osobitný predpis.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

15. Určovací žaloba podľa § 137 písm. c) CSP je svojou povahou žalobou preventívnou, ktorej účelom je predísť stavu právnej neistoty ohľadne určitého práva alebo jeho výkonu a jej význam je rýdzo praktický - nastoliť istotu v ohrozených právnych vzťahoch. Ustanovenie citovaného zákonného ustanovenia vyžaduje istú kvalitu určovacej žaloby spočívajúcu v tom, že žalobca musí preukázať naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Žaloba na začatie konania s petitom určovacím je prostriedkom procesnej prevencie a možno ju podať predovšetkým tam, kde do oprávnených práv a záujmov ešte nebolo zasiahnuté a kde sa podaním žaloby predíde zásahu alebo sa vytvorí základ pre usporiadanie právneho vzťahu medzi stranami sporu. Tam, kde k zásahu došlo, je namieste petit iný než určovací. Právny záujem je naliehavý v tom zmysle, že žalobca nemá možnosť domáhať sa ochrany svojich práv a oprávnených záujmov iným procesným prostriedkom a existujúca spornosť z právneho vzťahu medzi stranami sporu môže byť odstránená len podaním žaloby s petitom určovacím. Žaloba, ktorá nerieši spornosť vzťahu strán sporu, nie je procesne prípustná. Úspešne môže podať žalobu určovaciu len ten, kto má na požadovanom určení naliehavý právny záujem, ktorý tu nahrádza vecnú legitimitáciu účastníka. Podmienkou je, aby žalobca mal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, a to na určení proti označenému žalovanému, ak sa žalobou vytvorí pevný základ pre právne vzťahy strán sporu a tým sa potom zabráni prípadným ďalším žalobám.

Právny záujem na určení (ne)existencie práva vyplývajúci z osobitného predpisu podľa § 137 písm. c) CSP žalobca nemá povinnosť preukazovať, nakoľko tento vyplýva z právneho predpisu, ak právny predpis určitú osobu oprávňuje alebo jej ukladá podať bližšie špecifikovanú určovaciu žalobu. Oprávnenie podať takúto žalobu zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že právny záujem žalobcu je daný. Žalobami na určení (ne)existencie práva, ak právny záujem vyplýva z osobitného predpisu sú napr. žaloba podľa § 55 ods. 2 EP, žaloba na určení popretej pohľadávky prihlásenej do konkurzu podľa § 32 KR, žaloba podľa § 124 KR, žaloba podľa § 55 ods. 1 EP, žaloba podľa § 78 KR.

16. Žaloba na určení právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP. Pôvodná právna úprava zakotvená v Občianskom súdnom poriadku § 80 písm. c) neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by *expressis verbis* upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určení právnej skutočnosti. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami podľa § 2 ods. 2 OZ. Určenie existencie právnej skutočnosti, že (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto napr. výrok o tom, či je zmluva platná alebo neplatná, nemá výpovednú hodnotu, či je v čase vyhlásenia vlastníkom veci žalobca alebo niekto iný. Nová právna úprava v § 137 písm. d) CSP pripúšťa žalobu na určení právnej skutočnosti len za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu. V niektorých prípadoch hmotné právo pripúšťa žaloby na určení právnej skutočnosti, ktorou je neplatnosť, príp. neúčinnosť právneho úkonu alebo neplatnosť konanie, ktoré je „podobné“ právnomu úkonu (dražba,

valné zhromaždenie). Takýmito žalobami sú napr. žaloba na určenie neplatnosti právneho úkonu o skončenie pracovného pomeru podľa § 77 ZP, žaloba nájomcu na určenie neplatnosti výpovede z nájmu pobytu podľa § 711 ods. 6 OZ, žaloba o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia podľa § 131, § 183, § 242, § 260 Obch. zák., žaloba o určenie neplatnosti dražby podľa § 21 ods. 2 ZoDD, žaloba o neúčinnosť právneho úkonu podľa § 42a OZ, pri ktorých žalobách z konkrétneho hmotnoprávneho vzťahu vyplýva logický dôvod, prečo je potrebné, aby súd určil právnu skutočnosť (ako minulú udalosť). Dôvodom je to, že rozhodnutie súdu je osobitnou podmienkou, že sa na právny úkon hľadí ako na neplatný. Ide o výnimky zo všeobecného pravidla, že relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa postačí dovolať bez ingerencie súdu. Napr. hmotné právo vyžaduje, aby zamestnanec podal žalobu o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a ak tak neurobí, bude sa výpoveď považovať za platnú, aj keby zamestnanec jej neplatnosť nenamietal.

17. V posudzovanej veci sa žalobca domáhal voči žalovaným 1,2 : a/ určenia neplatnosti Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 uzavretej medzi žalovaným 1 ako zamestnancom a žalovaným 2 ako zamestnávateľom na dobu neurčitú; b/ určenia, že žalovaný 1 nie je zamestnancom žalovaného 2 a žalovaný 2 nie je zamestnancom žalovaného 1 na základe Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 uzavretej medzi žalovaným 1 ako zamestnancom a žalovaným 2 ako zamestnávateľom, a to z dôvodu absolútnej neplatnosti tohto právneho úkonu - Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 podľa § 39 OZ, keďže predmetnú Pracovnú zmluvu za zamestnávateľa podpísala osoba, ktorá nemala oprávnenie na podpisovanie pracovnej zmluvy, t.j. zástupkyňa riaditeľa Mgr. Krišpínská, pričom jedinou oprávnenou osobou v tom čase bol starosta žalobcu v súlade s § 3 ods. 11 zákona č. 596/2003 Z.z.. Žalobca si uplatňované určovacie nároky uplatňoval podľa § 137 písm. c/ CSP.

18. Čo sa týka uplatňovaného nároku špecifikovaného pod bodom 1 a/ odôvodnenia tohto rozsudku, a to určenia neplatnosti Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2014 uzavretej medzi žalovaným 1 ako zamestnancom a žalovaným 2 ako zamestnávateľom, z formulácie tohto žalobného nároku jasne vyplýva, že žalobca sa domáha určenia neplatnosti právneho úkonu, čo je však určenie neplatnosti právnej skutočnosti, a nie o určenie existencie alebo neexistencie práva. Keďže na základe § 137 písm. d/ CSP nevyplýva možnosť domáhať sa určenia právnej skutočnosti bez potreby preukazovať naliehavý právny záujem, nakoľko tento by mal vyplývať z právneho predpisu, avšak nie zo všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, resp. žalobca nepreukázal, z ktorého ustanovenia OZ takáto možnosť vyplýva, keďže OZ nie je osobitným predpisom, súd podľa § 137 písm. d/ CSP žalobu zamietol z dôvodu, že zmluvy a iné právne úkony, ich neexistencia, či platnosť sú právnymi skutočnosťami podľa § 2 ods. 1 OZ, preto podaná žaloba je nedôvodná podľa uplatneného § 137 písm. d/ CSP. Pokiaľ sa žalobca rozhodne žalovať takú skutočnosť, ktorú mu právny poriadok neumožňuje, musí znášať v kontradiktórnom konaní následok v podobe zamietnutia žaloby. Ak by sa aj na požadovaný nárok vzťahoval § 137 písm. c/ CSP, podľa ktorého je potrebné naliehavý právny záujem preukazovať, pokiaľ nevyplýva z osobitného predpisu, musí sa tu jednať o určenie, či je tu právo alebo nie je. Keďže však žalobca sa domáha určenia právnej skutočnosti, čo § 137 písm. c/ CSP neumožňuje, jedná sa o procesne neprípustný žalobný nárok, ktorý bolo potrebné zamietnuť s poukazom i na body 15, 16 odôvodnenia tohto rozsudku.

19. Čo sa týka druhého uplatňovaného nároku špecifikovaného pod bodom 1 písm. b/ odôvodnenia tohto rozsudku, a to určenia, že žalovaný 1 nie je zamestnancom žalovaného 2 a žalovaný 2 nie je zamestnancom žalovaného 1 na základe Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021, z formulácie tohto žalobného nároku vyplýva, že žalobca sa domáha určenia neexistencie práva podľa § 137 písm. c/ CSP, pričom keď takýto nárok nevyplýva z osobitného predpisu (čo skutočne nevyplýva aj s poukazom na skutočnosti uvedené v bode 15 odôvodnenia tohto rozsudku), je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem na takto formulovanej určovacej žalobe.

20. Hlavným predpokladom úspešnosti určovacích žalôb je teda preukázanie vecnej legitímácie v spore (aktívnej, pasívnej) a preukázanie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe v zmysle § 137 písm. c/ CSP, pričom súd v každom štádiu konania musí mať za doloženú existenciu takéhoto záujmu, v opačnom prípade bez skúmania vecnej stránky veci musí žalobný návrh ako neprípustný zamietnuť. Vecnú legitímáciu v konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je má ten, kto je účastný na právnom vzťahu alebo práve, o ktoré v konaní ide. Ak súd dospeje k záveru, že nie sú splnené podmienky pre prípustnosť určovacej žaloby, resp. že nie je preukázaná

danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je potrebné takúto žalobu zamietnuť bez vykonávania ďalšieho dokazovania.

21. V konaní bolo preukázané, že žalobca je zriaďovateľom žalovaného 2 a žalovaný 1 vykonával na základe Pracovnej zmluvy zo dňa 29.07.2016 funkciu riaditeľa R., ktorá pracovná zmluva bola uzavretá na dobu určitú do 31.07.2021. Dňa 14.07.2021 bola medzi žalovaným 1 ako zamestnancom a žalovaným 2 ako zamestnávateľom v zastúpení zástupkyne riaditeľa R. uzavretá Pracovná zmluva na dobu neurčitú, na základe ktorej bol žalovaný 1 ako zamestnanec prijatý u žalovaného 2 do pracovného pomeru dňom 01.08.2021 s dohodnutým druhom práce - učiteľ pre nižšie sekundárne vzdelávanie R. pedagogický zamestnanec na 50% úväzok, teda do pozície riaditeľa, vedúceho zamestnanca. Za zamestnávateľa - žalovaného 2 podpísala predmetnú Pracovnú zmluvu zástupkyňa riaditeľa žalovaného Mgr. U.. Až od 03.08.2021 žalobca ako zriaďovateľ žalovaného poveril riadením žalovaného 2 PhDr. PaedDr. O. do 18.08.2021 a od 19.08.2021 do 30.09.2021 prof. PhDr. H. PhD., čo v konaní nebolo sporné.

Ako mal súd ďalej z listinných dokladov i vyjadrení zástupcov sporových strán preukázané, žalobca je zriaďovateľom žalovaného 2 a v zmysle § 3 ods. 1 a § 3 ods. 11 zákona č. 596/2003 Z.z. tento vymenúva a odvoláva riaditeľa školy. Napádaný právny úkon, t.j. predmetná Pracovná zmluva zo dňa 14.07.2021 bola však uzavretá medzi žalovaným 2 ako zamestnávateľom a žalovaným 1 ako zamestnancom, na základe ktorej bol od 01.08.2021 prijatý do pracovného pomeru žalovaný 1 avšak nie na pozíciu riaditeľa školy, ale učiteľa, kedy právomoc žalobcu v zmysle § 3 ods. 1,11 zákona č. 596/2003 Z.z. uzatvárať pracovný pomer so žalovaným z týchto ustanovení nevyplývala. Predmetnou pracovnou zmluvou zo dňa 14.07.2021 vznikol žalovanému 1 od 01.08.2021 (po skončení jeho funkčného obdobia u žalovaného 2 na pozícii riaditeľa školy) pracovný pomer na pozícii učiteľa pre nižšie sekundárne vzdelávania ZŠ a MŠ, ktorú pracovnú zmluvu v tom čase uzatvárala poverená zástupkyňa riaditeľa žalovaného 2 so žalovaným 1.

22. Čo sa týka aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, tento túto preukazoval skutočnosťami špecifikovanými v bode 1 posledný odsek odôvodnenia tohto rozsudku), predovšetkým tým, že ako zriaďovateľ žalovaného 2 nemá inú možnosť ako prostredníctvom určovacej žaloby predísť situácii, aby v budúcnosti nedošlo k plneniu práv a povinností na základe predmetnej Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2016 uzavretej medzi žalovanými 1 a 2, žalovaný 2 nakladá so zvereným majetkom žalobcu, je prijímateľom finančných prostriedkov z rozpočtu žalobcu, ktoré vynakladá na výplatu žalovaného 1 na základe predmetnej Pracovnej zmluvy, ktorú žalobca považuje za neplatnú. V konaní je nesporné, že žalobca je zriaďovateľom žalovaného 2, pričom však predmetnú Pracovnú zmluvu zo dňa 14.07.2021 uzatváral žalovaný 1 ako zamestnanec so žalovaným 2 ako zamestnávateľom na pracovnú pozíciu učiteľa, nie štatutárneho orgánu - riaditeľa. Jedná sa tu pracovno-právny vzťah medzi žalovaným 1 a žalovaným 2. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že niekto, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotného oprávnenia, jej nositeľom nie je, resp. to nepreukáže súdu v konaní. Keďže žalobca na základe uvedenej Pracovnej zmluvy nie je zamestnávateľom žalovaného 1, aktívne vecne legitimovaným na podanie určovacej žaloby či už o neplatnosť pracovnej zmluvy, ako i o učenie, že žalovaný 1 nie je zamestnancom žalovaného 2 a žalovaný 2 nie je zamestnávateľom žalovaného 1 na základe uvedenej Pracovnej zmluvy, by mal výlučne žalovaný 2, a nie žalobca, ktorý v podstate vo vzťahu k žalovanému 1 na základe uvedenej Pracovnej zmluvy nie je v žiadnom právnom vzťahu. Z tohto dôvodu preto žalobca nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitímáciu v spore, čo bolo dôvodom zamietnutia žaloby v celosti.

23. Žalobca by v určovacích petitoch žaloby mal naliehavý právny záujem, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené jeho právo alebo právny vzťah, na ktorom by bol zúčastnený alebo by sa jeho právne postavenie bez tohto určenia stalo neistým. K vzniku žalobcovho právneho záujmu na určení stačí také chovanie žalovaných 1,2, ktoré nasvedčuje úmyslu žalovaných 1,2 porušiť právo žalobcu alebo spôsobiť žalobcovi ujmu na jeho právnom postavení. Žalobca pri oboch uplatňovaných žalobných nárokoch uvedených pod bodom 1a/ a 1b/ odôvodnenia tohto rozsudku odôvodňoval ustanovením § 137 písm. c/ CSP a preukazoval svoj naliehavý právny záujem tým, že žalobca je zriaďovateľom žalovaného 2 a nemá inú možnosť, ako domáhať sa formou určovacej žaloby zabezpečiť, aby žalovaní 1,2 v budúcnosti nepovažovali predmetnú Pracovnú zmluvu zo dňa 14.07.2021 za platnú a účinnú napriek jej rozporu so zákonom. Žalobca určovacou žalobou chce predísť situácii, aby v budúcnosti nedošlo k plneniu práv a povinností na základe predmetnej Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021, ktorá je podľa žalobcu absolútne neplatná.

Naliehavý právny záujem na určení je teda daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovanými 1,2, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným prostriedkom odstrániť. Naliehavý právny záujem podľa rozsudku NS SR č. 3Cdo 112/2004 s viaže na konkrétny určovací petit a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Určovací žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo. S prihliadnutím na požadované určovacie nároky (odhliadnuc od skutočností, že pri žalobnom petite o určenie neplatnosti predmetnej Pracovnej zmluvy zo dňa 14.07.2021 je žaloba neprípustná), žalobca nepreukázal v konaní svoj naliehavý právny záujem. Ako už súd uviedol v bode 22 odôvodnenia tohto rozsudku, predmetná Pracovná zmluva založila pracovno-právny vzťah medzi žalobcom 1 a žalovaným 2, na základe ktorej bol žalovaný 1 prijatý do pracovného pomeru ako učiteľ, nie ako štatutárny orgán žalovaného 2 - riaditeľ. Vo vzťahu k žalobcovi preto žalovaný 1 nie je v žiadnom vzťahu na základe tejto Pracovnej zmluvy. Žalobca v konaní nepreukázal, že autoritatívnym rozhodnutím súdu v prípade oboch určovacích žalobných petitov by sa jeho právne postavenie nejakým spôsobom zmenilo, resp. by malo vplyv na jeho právne postavenie, ktoré sa nenachádza v stave právnej neistoty, ani žeby sa vyhovením žalobe došlo k vytvoreniu pevného základu pre právne vzťahy strán sporu. Vzhľadom na tieto skutočnosti súd dospel k záveru, že aj nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovaných určeníach v zmysle § 137 písm. c/ CSP zo strany žalobcu, je taktiež dôvodom na zamietnutie žaloby v celosti.

24. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP tak, že v konaní plne úspešným žalovaným 1,2 priznal voči žalobcovi, ktorý bol v spore neúspešný, náhradu trov konania v pomere 100%, pričom o ich výške prvoinštančný súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len „oprávnený“). Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa tohto zákona, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie (§ 38 ods. 1, 2 Exekučného poriadku). Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z. z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z. z.).